

Unitárius Közlöny

Kolozsvár, 1888-1948/1990. 10. (70) évf.

1. szám. 1999 január-február.

Ára: 1000 lej.

MÚLTUNK VALLATÁSA

Az unitáriusok az erdélyi, a magyar, sőt az európai kultúra drága örökségének tekintjük **Kőrösfői Kriesch Aladár** (1863-1920), **A vallásszabadság kihirdetése**, 1568-ban, a tordai országgyűlésen témájú festményét.

A festmény a reprodukcióknak köszönhetően nagyon közismert, de a képen látható személyekről már akadoznak ismereteink. Ezt a hiányt pótoljuk azzal, hogy a festőművésznek 1911-ben tett vallomását felidézzük:

„**János Zsigmond** fejedelemsége alatt, 1568-ban Tordán, az ottani piaci templomban tartott országgyűlésen a rendek kimondták: *»Vallását mindenki szabadon gyakorolhatja«*. **Dávid Ferenc** kolozsvári prédikátor e határozatot a következő szavakkal indokolta: *»mert a hit Isten ajándéka«*. Ez az országgyűlés volt egyúttal hivatalos megalapítója az unitárius egyháznak is. Ennek első papját, s egyben mártírját is - **Dávid Ferencet** - látjuk a kép közepén. Balra tőle, emelkedettebb trónszékén a fejedelem, mellette két unokaöccse: **Báthory István** (a fejedelemtől balra) és **Báthory Kristóf** (jobbra). Mögötte áll az olasz **Blandrata György**, a fejedelemnek meghitt tanácsadója. Sokat hányatott ember, ki legutóbb Lengyelországból került az erdélyi udvarhoz, és az unitáriusokéhoz hasonló tanokat hozott magával külföldről. **Báthory István** és **Csáky** kancellár mögött állnak a szász rendek. **Dávid Ferenc** mögött balról (tőle jobbra) **Csáky Mihály**, a kancellár, ki nem vett nagyon részt a vallásos dolgokban, jobbról (**Dávid Ferenc**től balra) **Heltai Gáspár**, a mint a bibliát forgatja s egy másik papnak mintegy igazolja **Dávid Ferenc** mondását. Előbbre a padosorok között egy katolikus barát, aki megdöbben a hallottakon és **Mélius Péter**, debreceni prédikátor, aki szintén bizonyos kételkedéssel fogadja a szónokló szavait. Mögöttük a templom kórusa alatt a székely rendek, fenn a kórusban

az asszonyok, elől pedig a padok között egynéhány magyar rend, kiknek nevei nem fontosak.

Ez volna az egész országgyűlés képe, azé az országgyűlésé, a melynél szebbet, magasztosabbat alig ült ez a mai nemzetünk.

A képet a haza ezeréves fennállásának emlékére festettem, 1896-ban, Torda városa megrendelésére.

Javarésze lenn készült a fehérmegyei **Diódon**, hol egy hatalmas csűr volt a műtermem. Mivel a főbb szereplő egyéniségekről, egy-kettő kivételével, alig maradt fenn hiteles arckép, oda nevezetesebb erdélyi kortársak arcképeit használtam fel, akikről természet után készítettem arcképet. **Dávid Ferenc**ről sem maradt fenn semmi egykorú kép, az ő fejét is teljesen képzeletemből alkottam meg."

A festmény utóéletéről tudjuk, hogy alkotója a festménnyel elnyeri a Műbarátok Körének ösztöndíját, amely lehetőséget teremtett számára, hogy a képet Münchenben is kiállítsa és bemutassa.

A Képzőművészeti Társulat a festményről készült heliogravür másolatot műlapként árusította. Könyves Kálmán kiadói vállalata 1911-ben reprodukciókban forgalmazta (ezt ismerjük általában), de a festményről többször is készítettek képeslap szokszorosításokat (egyházunk 1968-ban, színesben is készített).

Az idők során megsérült és a szakszerűtlen tárolástól megrongálódott festmény (nagysága 3x4 m) renoválására 1979-ben került sor. A festmény jelenleg a tordai városi múzeumban látható. Meggyőződésem, hogy annak megtekintése unitáriusságunk éppen olyan lelkiismereti követelménye, mint a dévai vár börtöncellájában található **Dávid Ferenc** emlékoszlophoz történő zarándoklásunk.

Dr. REZI ELEK

AZ ANYANYELV BIOLÓGIÁJA

Az anyanyelvű oktatás nemcsak a nemzeti önazonosság megőrzésének, hanem mindinkább az anyagi boldogulásnak, a létfenntartásnak az eszköze is. Nem kétséges, hogy a munkahely megőrzése, s a jobb munkahely megszerzése mindinkább a szakképzettségtől függ. A szakképzés azonban a tudományos alapismeretekre, az általános műveltségre, az értelmi képességek fejlesztésére épül. Nem egyszer halljuk, hogy a magyarság eltülozza az anyanyelvi oktatás és különösen a szakoktatás szükségességét. Elvégre az ország hivatalos nyelve a román, tehát a munka nyelve is az kell legyen – mondják sokan.

A beszéd nemcsak gondolatközlés, hanem a gondolkodás, az intelligencia fejlődés eszköze is. A gyermek anyanyelvén jut el a dolgok és tárgyak rendeltetésének, a folyamatok jellegzetességeinek megismeréséhez, így rögződnek a környező világgal kapcsolatos tapasztalatai. Az anyanyelvű „belső beszéd” segítségével elemezzük, hasonlítjuk össze a dolgok különböző tulajdonságait, emeljük ki, majd egyesítjük fogalmakba. A biofizikai kutatás eredményei is azt bizonyítják, hogy anyanyelven lehet a leghatékonyabban tanulni.

A kisgyermek hat-hét éves korában az anyanyelv elsajátításával óriási szellemi munkát végez. A hallott szavak sokaságát érti és képes kimondani. Anyanyelve belső logikáját, nyelvtanát, szórendjét, szóképzését többnyire helyesen alkalmazza anélkül, hogy anyanyelve szabályait tudná és értené. Mindez hogy lehetséges? Az egyszerű hang megszólaltatásához az idegsejtek és idegrostok tízezreinek szigorúan összedolgozó működtetése szükséges. E roppant kényes művelet az emberiség 80%-ánál a bal agyfélteke agykérgében történik, mert a beszédközpontok csak ott alakulnak ki. Az emberiség 20%-ánál, a balkezeseknél viszont fordított a helyzet. Náluk a beszédközpontok jobb oldalt találhatók. Hét-nyolc éves kor után az örökletes **nyelvrögzítő folyamat lezárul**. Az agy az anyanyelvhez közvetlenül nem kötődő szavakat, fogalmakat, idegen nyelvek szavait és azok értelmét sokkal nehezebben rögzíti, tanulja, mint kisgyermek korában, és azt is a tanult nyelvtől idegen hangzással ejti ki. Míg a kis nyelvzseni korábban anyanyelvének rohamos elsajátításával messze elhagyta a felnőttek idegen nyelvtanulásának sebességét, hét-nyolc éves kora után az idegen nyelv szóinereit és annak feldolgozását a jobb oldali agyfélteke kéregállománya veszi át, és átadja a bal oldalon levő Wernicke- és Brocka- féle beszédközpontoknak, miáltal a szavak hangzása annyira módosul, hogy felismerhető az, hogy az illető nem az anyanyelvén beszél. A fenti idegfolyamatok feltárását, a jelenlegi agykutatások eredményeit modern műszerek tették lehetővé, mint amilyen: a pozitron emissziós tomográf, amely keresztmetszetében jelzi az aktív agyszerkezetet, és a transzkraniális mágneses ingerületet keltő készülék, amivel bekapcsolható, illetve megszüntethető az agy igen kis részének működése.

Mi történik, ha a gyermek más nyelvű környezetbe kerül? Jelképesen szólva, lelkiileg süketnéma lesz, nem érti, amit mondanak, nem tudja kifejezni gondolatait. Hosszú és megter-

helő folyamat után kezdi asszociálni a két nyelv azonos jelentésű szavait, de a szópárokban csak az anyanyelv szavai bírnak tényleges jelentéstartalommal.

A második nyelv használata során folyamatosan mindenki arra kényszerül, hogy gondolatban fordítsa anyanyelvére a szavakat, az megterheli és lelassítja a gondolkodást. Csak többéves gyakorlás után juthat el az ember (s nem is mindenki), hogy a második nyelven gondolkodjék. Az anyanyelv, az oktatási nyelv és az intelligencia fejlettségének a viszonyát vizsgálva, ír kutatók megállapították, hogy az intelligencia szint azoknál a gyermekeknél a legalacsonyabb, akik nem anyanyelvükön tanulnak az iskolában. A legfejlettebb intelligencia szintet azoknál a gyermekeknél mérték, akik anyanyelvükön tanulnak, de játék közben, a más anyanyelvű gyermek - pajtásokkal érintkezve, spontánul egy második nyelvet is elsajátított. Vannak azonban súlyosabb következményei is a nem anyanyelven való tanulásnak. Megfigyelték, hogy a nem anyanyelvi osztályba kényszerített tanulóknál magatartászavar léphet fel. Nyílt, közlékeny gyermekek gátlásossá, zárkózottá, barátságatlanná, nyugodt, kiegyensúlyozott gyermekek agresszívakká, hisztérikusokká válhatnak. Ezekre a következtetésekre is kell gondolniuk azoknak, akik nem az anyanyelvű oktatást választják gyermekeik számára.

Amikor feltesszük magunknak azt a kérdést, hogy milyen nyelven is taníttassuk gyermekeinket, tisztázni kell a tanítási célokat. Mit is várunk el gyermekeinktől? Azt, hogy új ismeretek birtokába jussanak, tanuljanak meg rendszeresen, logikusan gondolkodni, érvelni. Biztos vagyok benne, hogy megérteni valamit legjobban az anyanyelven lehet. Nagy divat lett mostanában – már első osztálytól – román, német vagy angol osztályba adni a gyerekeket. Ami azt jelenti, hogy minden tantárgyat - zene, matematika, természetismeret, beszédfejlesztés stb. - idegen nyelven tanulnak. Nem tartom jó ötletnek az ilyen típusú osztályok működtetését. A tanuló energiáját nem arra kell felhasználni, hogy idegen szavakat magoljon napestig, hanem arra, hogy tanuljon meg logikusan gondolkodni, és szépen fejezze ki gondolatait az anyanyelvén. Ha ez sikerült, biztos képes lesz majd arra is, hogy fokozatosan idegen nyelveket is elsajátítson.

A román nyelv elsajátítása természetesen nem azért szükséges, mert kötelező, hanem azért mert érdekünk. Ez azonban olyan módszertani kérdés, amely épp az anyanyelvi oktatásra támaszkodva oldható csak meg.

Nekem tanácsként egy Kosztolányi idézet jut eszembe:

„Az a tény, hogy anyanyelvem magyar és magyarul beszélek, gondolkozom, írok, életem legnagyobb eseménye, melyhez nincs fogható. Nem külsőséges valami, mint a kabátom, még olyan sem, mint a testem. Fontosabb annál, hogy magas vagyok-e vagy alacsony, erős-e vagy gyöngé. Mélyen benne van a vérem csöppjeiben, idegeim dúcában, metafizikai rejtélyként. Ebben az egyedülvaló életben csak így nyilatkozhatok meg igazán.”

POPA MÁRTA igazgató

13 gyökér egy gyökértelen kornak

1. Szánj időt az önnevelésre. Ne töltsd ki minden órát feszült teljesítményhajsoló tevékenységgel, vagy ami még rosszabb, eltompító, unalmas semmittevéssel.
2. Fedezd fel azokat a neked leginkább megfelelő szellemi gyakorlatokat, amelyek növekedésedben segíthetnek: imádkozás vagy meditáció, csendes szemlélődés, sétálás, zenehallgatás stb.
3. Elszánt törekvéssel menj elébe mindannak, aminek megvalósulását szeretnéd: ezzel valószínűleg már be is ütemezted a megvalósulását.
4. Tedd jellemed részévé a nagylelkűséget. Inkább légy naiv, mintsem gyanakvó a világgal szemben. Az életben kevés alkalom kínálkozik, amikor önmagadat és javaidat megoszthatod. Egyet se mulassz el. A cserkészek azon eszménye, hogy minden nap tégy valami jót, nem is volt egy rossz ötlet.
5. Keresd azoknak a társaságát, akiknek jelenlétében nagyobbá válsz, mintsem azokét, akik lehúznak. Gondoskodj arról, hogy legalább hetente egyszer legyen részed ebben. Ha nem ismeresz ilyen személyeket, kutasd fel őket.
6. Tanulj! Nem elég az, hogy jól érzed magad, annak fenntartásáért a helyes megoldásokat gyakran elutasítod. A kétkedés kihegyezett töre, a rákérdezni tudás kiélezett szikéje, a tudás átvilágító fénye - csak ezekkel indulhatsz neki a hit nagy kalandjának.
7. Időnként válassz más környezetet, a legalkalmasabb erre az utazás. Ilyenkor lépd át a megszokás rítusait, nézz úgy a világra, mintha először látnál benne mindent; ismerkedj új helyzetekkel, e kihívás által serkentetheted elmédet és szellemedet.
8. Végy birtokba minden lehetőséget. Műveld érzelmeidet: olvasd verseket, nézd műalkotásokat, hallgass igazi jó zenét, álmodj. És műveld értelmeket: olvasd rejtélyes, provokatív könyveket, jegyzetömbön elemezz egy helyzetet, hallgass előadásokat olyan témákról, amelyekről szeretnél többet megtudni.
9. Rendszeresítsd életedben egy olyan időszakot, amelyet a mások szolgálatának ajánlasz. Ezzel megszabadulhatsz a folyton magaddal foglalkozás terhétől. Tudatosítsd magadban, hogy sokan vannak, akik nálad súlyosabb terheket cipelnek. Ezzel ugyanakkor valami jót is tehetsz az emberi dráma előmozdításáért.
10. Hozz anyagi áldozatot azon kezdeményezések támogatására, amelyek saját eszméidhez a legközelebb állnak. Halhatatlan mivoltunk számára ez a legbiztosabb megnyilvánulási lehetőség, lejárt éveink után itt valami továbbfolytatódik belőlünk. Ez részévé tesz a folytatólagos emberi láncolatnak. Méltó az emberhez. 10% a teljes jövedelmedből már egy jó arány. Ha messze az átlagon felül keresel, ez lehet 20% is.
11. Amikor rendezettnek érzed magad, de unottnak és bágyadtnak, dolgozz önmagad határain. Jelölj meg olyan területeket, amelyeken még növekedned kell (pl. valamely csoport elfogadása, a csend felfedezése, nagylelkűség), aztán válassz ki magadnak egy olyan helyet, ahol kis kockázattal lehetsz nyitott azokra a tapasztalásokra.
12. Adj hálát rendszeresen közösségekben is. A megerősítés fontos. Az, hogy egyszerre váljunk egymás számára támaszokká, még fontosabb. A mindennapi élet mindannyiunkat kikezdett. Szükségünk van arra, hogy saját értékeinket szemünk előtt tartsuk, és időről-időre megerősödjünk azokban.
13. Légy része egy tartalmas közösségnek. Nem kell teljesen benne élned, még csak naponkénti részvételt sem jelent, de egy olyan közösséget, amely több mint véletlenszerű, több mint egy klub, vagy mint egy érdektömörülés. Egy közösség, amelyben a minden emberben adott lényeg vonalán vagy másokkal összekötve. Egy közösség, melynek meghatározott értékei vannak. Egy közösség, mely felkínálja számodra a növekedés és a szolgálat lehetőségeit. Egy közösség, mely esélyt ad számodra a szenttel való találkozásra.
Egy egyház esetenként megfelelő lehet.

A felsoroltakhoz hozzáadhatsz vagy elvehetsz, vagy alkossd meg a sajátodat. A lényeg egyszerű: légy több általa azoknál, akik végzetüket siratják, az idő elmúlását, melyben élünk adatott, vagy azoknál, akik esendőségükön keseregnek.

PETER RAIBLE nyomán (C.Sz)

ÚJRA EGYÜTT A LÓKODI ÖREGKEL

Régi ígéretünket betartottuk. Karácsony ünnepén a rénszarvasok helyett Peguet motor húzta ajándékokkal megrakott (szán)autónkat a Homoród-mente felé.

Érdeklődésünket leginkább az a gondolat foglalkoztatta, hogy a régi ismerős arcok közül vajon kivel fogunk még találkozni.

Látogatásunk kirándulási alkalom is volt egyben. Útközben meséltem a vidék érdekességeit, beszéltünk a Karácsony ünnepéről, amely lassan, ahogy az angyal szárnyán jött, úgy tova is tűnt, s újra egy évig kell várni, nagy várakozásban, amíg megint felkeres, meglátogat bennünket.

Beszélggettünk az emberekről, a ma emberéről, az időnkől kitélt, mert az útviszonyok méltók voltak a téli időhöz, az autóban pedig súlyos volt a berakott csomag(ok), szükség volt a nagy óvatosságra.

Az emberekről lévén szó, elmeséltem az útitársaknak a karácsony szombati megdöbbenő jelenetet, amelynek történetesen szemtanúja voltam. Érdemes elolvasni.

Két szegény, egy férfi és egy nő, lehet házastársak voltak, lehet csak véletlenszerű sorstársak, számkivetettek, Marosvásárhely utcáin (én a Fötéren láttam őket) kóboroltak, kéregettek. De nem akárhogy!

Vékony felöltőt viseltek, alatta az ingról a gombok már rég lehulltak, az egyik leghűvösebb téli nap hideg szele mellüknek ütődött, a nadrágjuk szakadt volt, a lábukon nem volt cipő, de még zokni sem! A velük szembejövő bakancsos, csizmás úriemberek és hölgyek, persze külsejük is feljogosította őket erre, a járda közepén a kitaposott, száraz utat választották, nehogy véletlenül elessenek, és valami bajuk történjen az ünnepekre. A két szerencsétlen kitért a járókelők elől, a járda szélén, a havas-jeges részen mentek, de az is meglehet, lábuk már megfagyott és nem is érezték a hideget. Még a jobbak eset, mert a hőmérők odakint -22 C-fokot mutattak.

A „senki barátai” két ember, mert nem állatnak néztek ki, minden járókelőhöz segítségért esedeztek, adjanak valami keveset abból, ami zsebükben vagy megrakott csomagjaikban van, hogy nekik is lehessen karácsonyuk. Előre ismert a válasz: nem adtak semmit, mert nekik megvannak a választott-válogatott személyei, akiknek ajándékot kell venni és adni, s különben is, biztos megisszák vagy pénzért eladják - így vélekedhettek, okoskodhattak. Pedig ők is magyarul beszéltek!

Egy páran adtunk nekik, keveset, de a hála, s az öröm, ami arcukon látszott, leírhatatlan volt, a költő sza-

vával élve: „*nincs rá szó, nincs rá fogalom*”.

Innen merítettem ünnepi beszédem alap gondolatát is: „*nem volt nekik helyük a vendégfogadó háznál*”. (Lk 2,7). Mikor a templomban elmeséltem, néma csend uralkodott az elmondottak hallatán.

Igen, mindenki bezárta jó erősen szeretet-hajlékának, lelkének és szívének ajtaját, s a két sorsverte vándornak nem maradt hely ebben a szeretettel teleprédikált és nagy szavakkal teletöltött nagy vendégfogadó házban: a világon.

És amikor az istentisztelet végeztével elmondtam, hogy újra készülünk a lókodi öregotthon lakóit felkeresni, és elvinni nekik szeretetadományainkat, gyűltek, sokasodtak a csomagok, s nemcsak **Marosszentgyörgyről**, **Nagyernyéből** és **Szászrégenből**, de **Székelykálból**, **Islóából**, **Nyárádszentmártonból** és **Csikfalvából** is. Gyűltek, mert e falvak unitáriusai és más felekezetű emberei megértették a Karácsony igazi üzenetét: mi Istentől nagy ajándékot kaptunk, amit anyagiakban sohasem tudunk Neki meghálálni, de akkor lesz igazi a mi ünnepünk, ha ezt az örömet tovább adjuk, ha mi is megajándékozunk másokat, a rászorultakat is, nemcsak szeretteinket.

Lókodba estére érkeztünk meg, de már vártak ránk, telefondróton küldtük előre futárainkat. Kiraktuk az ételmezt, amit magunkkal vittünk, majd édességekkel és narancsokkal a kezünkben felmentünk az emeleti szobákba, ahol az öregek vannak elszállásolva. Három karácsonyi éneket énekeltünk el, majd rövid, ünnepet köszöntő beszédet mondtam, együtt imádkozva és örülve a találkozás perceinek. A magukra hagyott öregek sírtak, aztán sírtunk mindannyian – örömnkben? keserűségünkben? – csak a jó Isten tudja!

Rövid köszöntőnk után átadtuk a csekély ajándékokat, és beszélgettünk. Megkérdeztük az öregeket, kereste-e fel valaki családtagjaik közül, vagy jöttek-e még más falvakból is látogatók? Az árva öregek választát megerősítette **Zakariás Klára** gondnoknő is: senki sem járt előttünk Lókodban az ünnepnapok alatt.

Sok újat tudtunk meg az öregotthon helyzetéről, de kár felsorolni, jelentéktelen szavak halmaza, és esetleg értelmetlen félremagyarázások okozója lenne csupán.

Tény, hogy magunk előtt láttuk újra azokat, akik számára megint csak nem volt hely a szeretet nagy vendégfogadó házában. S ezzel szöges ellentétben halljuk, nem egy, de számtalan alkalommal, egyik-másik emberről vélekedve: akkora szeretet van benne, hogy

megnyerhetné az egész világot. Vajon így van ez, nagy általánosságban is? Mert sokszor hangzik el ajkunkról: mi azok kell legyünk, akik a foglyoknak szabadulást hirdetünk, a betegeket meggyógyítjuk, a szegényeken segítünk. Ezzel szemben a világ reálképét tekintve, az akarat terén még mindig sok a mulasztás.

Karácsonykor ott, Lókodban is várták a csillag megjelenését, a biztatást: „*Ne féljeteK, mert imé hirdetek néktek nagy örömet, mely az egész népnek öröme léssen.*”

Mi, a szegény pásztorok ott voltunk a szeretet, a Jézuska jászolbölcsőjénél, hallgattuk együtt, közösen lelkünk angyali karának szózatát: „*Dicsőség a magasságos mennyekben az Istennek, és e földön békesség, és az emberekhez jóakarát.*”

De vártuk a bölcs és hatalmas királyokat, a napkeleti bölcsek képében megjelenő embertársakat, hogy együtt is ünnepeljünk és tisztelgünk, mert így szép az ünnep, ha a nagy-nagy család összegyűl.

Hiába várták és vártuk a királyokat, az idő lejárt, haza kellett jöjjünk, s úgy éreztük, a királyok az idén is lekésték a karácsonyt. Lehet, jövőre jönnek majd. Majd egyszer, még semmi sem késő. Pedig ott is mind magyarok laknak, és unitárius is van közöttük.

Békét hagyunk ott, és mi is békeséget hoztunk magunkkal otthonainkba.

Köszönjük a támogatást **Birtalan István** és **Horváth Lajos** üzletvezetőknek Marosszentgyörgyről, **Hánesz János** sárpataki üzletvezetőnek, **Bálint József** orvostanhallgatónak, **Kisgyörgy Emília** marosvásárhelyi ny. gyógyszerésznőnek, a malomiparnak **Klócza Attilán** keresztül, valamint **marosszentgyörgyi, nagyernyei, szászrégeni, székelykáli, iszlói, nyárad-szentmártoni és csíkfalvi embertársainknak**, akiknek neveit felsorolni kevés lenne e hely. Köszönünk mindent!

Ha az Isten megsegít és élünk, Húsvétkor megint ott leszünk!

Isten áldása kíséreljen minket az új esztendőben is!

Ima

1 Sám 2, 27–29/35–36

*Örökkévaló Isten, mennyei édes Atyánk!
Te, aki asztalt teritesz az éhező madárnak
s hófehér titkod palástjával leborítva
egyetlen bölcs papoddá
kened fel kopárra dermedt világodat,
aki megmutatkozol hitünkben,
hogy majd elrejtőzödjél egy életem át
életünk bugyraiban.*

*Így csalogatva lépteinket, fohászuinkat,
holnapunkat*

*a végtelenség felé,
hogy játszva vágyódjunk utánad
halálosan komolyan,
ahogy a víz csorog,
mint néma tükre a tónak,
ahogy csilingel a csengő.*

*Így járod életünket, szélteben-hosszában
akár az ünnepnapok.*

*Hálát adunk egykori hitünkért,
hogy egyetlen falat kenyér,
egyetlen ezüstpénzecske csupán
egyetlen őszinte szó hitéért
egykor pályára tettél,
meghívtál papjaidnak,*

*s az ünnepek utáni kopasztott hangú lelkünkön
mégis otffelejted mindig
hófehér titkod palástját,
mely ápol s eltakar.*

*Hálát adunk a végtelenbe feszülő lélekért
mely a húsba-maró fájdalom húrjának zenéjét
feléd küldheti,*

*a háborúért s a békéért, mely
háborgó hullámként nyaldossa eszméink meszes
sziklafalát.*

*Bocsásd meg Atyánk fiatalos lázongásainkat
s tarts meg lázongó ifjúnak,
csalogass a megterített asztal reményével
a jövő felé,*

*ölelj testvéri és anyai karokkal magadhoz,
most, amikor zenéjét küldi feléd*

*a falatnyi hitet kereső vándor kopogása
az emberi gyengeségért és tisztességért
odaadandó szolgálat*

öröme, könnye és jövője. Ámen.

AKIK ELŐTTÜNK JÁRTAK

DOBAI ISTVÁN (1898-1938)

Mottó:

*"Akarom Igazság, Jóság által a Szépet,
Akarom, hogy békében éljenek a népek."*

Dobai István 1898. január 22-én született Székelyudvarhelyen. Nem unitáriusnak született, de azzá lett teljes lelkéből. Dobai István már gyermekkorában megkóstolta Istennek azt az ajándékát, melyet balsorsnak, szenvedésnek neveznek. Apját elveszítette mielőtt megszületett volna. Édesanyja emlékét pedig így említi meg: *„Sohasem láttam, és mégis látom, / Nyomon kísér, mint örök álom, / Az anyám.”* Elhalt édesanyja helyett egyik nagynénje nevelte fel. Középiskolai tanulmányait szülővárosában, Székelykeresztúron kezdte, s a kolozsvári tanítóképzőben végezte. Tanítói oklevelet szerzett, de lelke azt súgta, akarata oda vezérelte, hogy ne csak közismereti tárgyaknak legyen a tanítója, és ne csak a gyermekeknek és ifjaknak, hanem minden Isten után szomjúhozó léleknek: gyermeknek, ifjúnak, férfiaknak és nőknek, öregeknek és aggastyánoknak vigasztalója, támogatója, vezére, barátja és prófétája. Ezért kiegészítette tanulmányait, érettségit tett, s a teológiai akadémia elvégzése után lelkészi oklevelet szerzett. Néhány évig Homoródújfaluban, azután pedig Vargyason volt lelkész.

A teológiai tanulmányok mellett a műzsáknak hódolt. Lantját a nemes érzelmek, a szülők iránt való bánatos szeretet, visszaemlékezés, és szíve választottja iránt érzett benső nemes vonzalom hatja át.

A költő Dobai István nevével a *Pásztortűz* hasábjain találkozunk a legtöbbször, mint a *Tizenegyek* egyik tagja. A *Tizenegyek* társasága hangoztatta, hogy a népre kell épülnie minden elgondolásuknak, a népet kell szolgálni minden társadalmi rétegnek, főként az értelmiségieknek. Hogy mit értettek a népen, azt ők maguk sem tisztázták. Valószínű, hogy mind a tizenegy mást és mást.

A *Pásztortűz* egyik cikkírója így ír róluk: *„Tizenegy fiatal erdélyi magyar író egymás mellé társult, hogy eddigi termelésük legjavát egy antológia keretében a közönségnek bemutassák. A gárda névsorában szereplők közül Dobai István, Finta Zoltán, Jakab Géza, br. Kemény János, Maksay Albert és Mihály László verseket, Kacsó Sándor, Szent-Iványi Sándor és Tamási Áron elbeszéléseket, Balázs Ferenc és Jancsó Béla pedig tanulmányokat fognak adni a tíz évre tervezett kötetben...”*

Az „Erdélyi írók antológiája” megjelenése előtt egy évvel, 1922-ben, Dobai Istvánnak önálló verseskötete jelenik meg *Messiásod* címen.

„Messiásod című kötete a meginduló, talentumos poéták két megszokott rekvizitumán: fiatalságon és a tehetségen kívül egy értékes vonással rendelkezik: a komolysággal. A fiatal szerző nem a húszévesektől megszokott könnyelmű nemtörődomséggel, hanem meglepő komolysággal veszi, nézi, vizsgálja az életet” írja Walter Gyula.

Dobai István a lelkészi munkába is teljes odaadással elmerült. Érezte népének szíve dobbanását, s mindent megtett az egyesekért és az egyházközségért, ami tőle telhetett. Mindkét egyházközségnek népe teljes odaadással ragaszkodott hozzá, mert benne az igazi, szeretetteljes lelkipásztort látta, aki életét is kész föláldozni a nyájért.

Mint égő gyertya, másoknak világítva, önmagát fogyasztja, mint a monda szerint a pelikán saját vérével táplálja kicsinyeit, úgy emésztette fel Dobai István fiatalon testi és lelki erőit előbb a homoródújfalvi, s később a vargyasi gyülekezete építésére. Prófétai lélek lakozott benne, mellyel nemcsak meglátta a magasabb rendű igazságot, hanem másokat is magával ragadni igyekezett.

Dobai István 1938. szeptember 4-én hosszas szenvedés után hunyt el Vargyason, nyolc évi ottani szolgálat után. A vargyasiak így emlékeznek rá a gyászjelentésben: *„Imáinkat az égbe-emelő ajkai örökre elnémultak, érettünk érző meleg, jó szíve megszűnt dobogni, rólunk gondoskodó, minket oktató fényes elméje már elpihent, de szelleme él, hat és tovább munkálkodik miközöttünk”.*

Dobai István rövid, derékban kettétört rövid életében is sokat élt, sokat munkálkodott és sokat szenvedett. Rája igazán találnak Az ember tragédiájának eme szavai: *„Minden, ami él, egyenlő soká él. A százados fa s az egynapos rovar. Esmél, örül, szeret és elbukik, amint napszámát s vágyait betölté.”*

FAZAKAS LEVENTE IV. éves teol. halig.

KÖSZÖNÖM

*Atyám, szelíd napod nyájas bíbora
A csend virágát ültette szívembe,
A boldog békesség édes színbora
Imás mámorom csendszavát termette:*

*Imádlak, jó Atyám, békesség Ura!
Hálával küldöm a lelkemet Eléd;
Ma nem vagyok képes földi alkura,
Fel kell öltenem fehér imám mezét.*

*Köszönöm a csendet, a földi békét,
Köszönöm jóságod víg napsütését,
Köszönöm a múltban kapott boldogságot.*

*És köszönöm, amit ezután várok.
Köszönöm Irénét s lelkében a szépet,
Köszönve köszönök és semmit sem kérek.*

MESSIÁSOD

*Uram, én messzire látok,
A lelkemben él
Egy új messiásod.*

*Uram, én messzire törnék,
De nem követnek
A kislelkű törpék.*

*Uram, én szépen beszélek,
De kár a szavam
Süketek fülének.*

*S uram, ha egyedül járok,
Lehetek-e így
Igaz Messiásod?*

AUGUSZTUSI CSILLAGJÁTÉK

Folyó év augusztusában olyan eseménynek lehetünk közvetlen tanúi, amely egy emberöltő alatt talán csak egyszer adatik meg nagytöbbségünk számára. A teljes napfogyatkozás - amely a szóban forgó eseményt képezi - igen ritka, mert a Földön csupán egy keskeny, hosszú sávból figyelhető meg. Ennek értelmében mindannyiunknak érdeke minél több értesülést összegyűjteni erről az egyedi alkalomról, hogy kellőképpen felkészülhessünk a „fogadására”.

Egy napfogyatkozás csak akkor következhet be, amikor a Hold a Föld és a Nap közé kerül, azaz újhold idején. Ez az eshetőség, a Nap körül keringő Föld és a Föld körül keringő Hold sajátos viszonyából alakul ki. A napfogyatkozás lehet teljes, ha a Föld egy bizonyos pontjáról nézve a takarás 100%-os. Ha a Napnak csupán egy bizonyos részét látjuk eltakarva, akkor részleges napfogyatkozásról beszélhetünk. Ha pedig a fogyatkozás akkor következik be, amikor a Hold a legnagyobb távolságban van a Földtől, úgy a Hold korongja nem elég nagy ahhoz, hogy a Napot teljesen elfedje, akkor gyűrűs napfogyatkozás következik be. A teljes napfogyatkozás ideje alatt - néhány percig - a Hold által eltakart Napból csupán a koronát láthatjuk, miközben fényes nappal sötétségbe borul a teljes környezetünk.

1999. augusztus 11. - ez lesz az évezred utolsó napfogyatkozása, melynek maximuma Románia területére esik. A fogyatkozási sáv - melynek szélessége 112 km - áthalad egész Európán, ÉNY-DK irányban, érintve Angliát, Franciaországot, Németországot, Ausztriát, Magyarországot, Romániát, Bulgáriát és Törökországot. A fogyatkozás pontos ideje, kevéssel dél után 14 h 04 perckor (11 h 04 perc GMT) lesz, a helyi időnek megfelelően, a maximális időtartama pedig 2 perc 23 másodperc. A takarás a fogyatkozási sávon belül 100%-os, tőle északra és délre távolodva mind kisebb. Számítások szerint a következő - Európából is látható - teljes napfogyatkozás 30 év múlva jelentkezik, míg a következő Romániából látható teljes napfogyatkozás csupán 2236-ban várható!

A teljes napfogyatkozások igen ritka alkalmat nyújtanak a csillagászok számára, akik ezáltal fontos megfigyeléseket végezhetnek el, a Nap külső légkörében - napkoronán - végbe-menő folyamatokra és jelenségekre vonatkozólag. Ennek következtében nagyméretű szakember és turistaáramlás várható - a Föld minden részéről - a napfogyatkozás övezetébe.

Egyértelműen hiszem, hogy nemcsak a belföldi és külföldi csillagászok és napfizikusok, valamint az idezarándokoló turisták számára lesz ez világraszóló esemény, hanem számunkra is, akik talán kiváltságosnak mondható helyzetben találjuk magunkat az évezred utolsó legfontosabb kozmikus eseményével szemben. Éppen ezért mindannyiunk számára fontos kellőképpen felkészülni és részt venni az égitestek felejthetetlen - néha varázsszerű, de pontosan meghatározott - játékában.

KORODI LÁSZLÓ tanár

Tudnivalók a farsangról

Farsangnak a vízkereszt napjától (január 6) hamvazószerdáig tartó időszakot nevezzük. A farsangi szokások és hiedelmek zömének szempontjából azonban többnyire *farsangvasárnap*, *farsanghétfő* és *húshagyókedd* alkotja a farsangot. Néhol, különösen Keleten és Északon, a határa kitolódik. A *hamvazószerdát* követő napon az egynapos böjt után a böjtot felfüggesztik, hogy a farsangi maradékot elfogyaszthassák. Ennek a napnak *zabáló*-, *torkos*- vagy *tozódócsütörtök* a neve. A farsang bajor-osztrák jövevényszó: a "vaschang"-ból származik. Első írásos jelentkezését 1283-ból bajor-osztrák adatokból ismerjük. Magyarországon a farsang kialakulása a középkorra tehető, elsősorban német hatás eredményeként. Elterjedése valószínűleg három fő területen történt: a királyi udvarban, a városi polgárság és a falusi lakosság körében. A királyi udvarban jelentős volt az itáliai hatás, míg a másik két szinten német hatással kell számolni. Ezt az is bizonyítja, hogy a *karnevál* – amely olasz jövevényszó –, bár számos európai nyelvben megtalálható, nálunk a farsangra nem honosodott meg. A farsanghoz a karácsonyi ünnepkör után a leggazdagabb jelesnapi szokáshagyomány kapcsolódik. Legjellemzőbb eseménye az álarcos, jelmezes alakoskodás, amely majdnem minden farsangi szokásban előfordul. Történeti adatok tanúsága szerint a 15. század óta ismeretes és kedvelt, és számos formája ma is él Magyarországon. Leggyakrabban *adománygyűjtő szokással* kapcsolódik (*dőre*, *bakkuszjárás*). A farsangi mulatság színhelyén vagy házaknál előadott *dramatikusjáték* (*halottas játék*, *betyárjáték*, *lakodalmas játék*, *rabvágás*).

A busójárás a Mohács környéki délszlávok alakoskodó felvonulása. Erdély több helyén húshagyókedden adták elő a dúsgazdagolás elnevezésű dramatikus játékot is. „Húshagyó kedden azért neveztek, mert mindenkor keddre esik, és a böjtösök akkor elhagyván a húsételt, böjtölésekhez fognak”, tudniillik a következő szerdai napon.

A vallásfelekezetek közötti szokás keveredésére jellemző, hogy a húshagyó keddet, mint a vidámság alkalmát, mindmáig sok helyen gyakorolják a reformátusok is. Egyes vidékeken (pl. a Küküllő mentén) „*púpos napnak*” nevezik, amikor bőséges vacsorát fogyasztanak (pánkóval, főtt kolbásszal stb.), s „*maskarába*” öltözve keresik fel a rokonokat és a szomszédokat.

A farsangban gyakori az állatalakoskodás, mint pl. a *golyaalakoskodás*, *kecskealakoskodás*, *lőalakoskodás*, *medvealakoskodás*. A maszkos alakoskodók dramatikus játéka és a felvonulások mellett fontos esemény az ünnepinél is gazdagabb evés-ivás, tánc, mulatozás az ivóban, fonóházban vagy más közösségi helyen. A mulatság gyakran elkülönült nemenként és korcsoportonként (*asszonyfarsang*). Kezdeté néhol a farsang utolsó előtti vasárnapján, a lányok vasárnapján kezdődik (*talalajvasárnap*). A Felvidék némely területén a farsang vasárnapja előtti ún. kövércsütörtök a mulatozás első napja. A legények a muzsikussal végigjárják a falu utcáit. A lányos házak előtt táncolnak, és a házbeli lányt is

meztáncoltatják, aki ezért pénzt ad a legényeknek. A pénzből a muzsikusokat és a mulatozás költségeit fizetik. A farsanghoz általánosan elterjedt *köszöntő szokások* (*farsangi köszöntő*, *sardó vasárnap*, *talalajvasárnap*), illetve *adománygyűjtő felvonulások* is közös mulatsággal zárulnak. Legények és fiúgyermekek *ügyességpróbái* is ismeretesek voltak néhol farsangkor (*kakasütés*, *gúnárnyakszakítás*). Magyarországon is élt az Európa-szerte ismert szokás a *böjt és a farsang tréfás küzdelméről* (*Cibere vajda és Konc király*).

Bizonyos húshagyókeddi szokások a farsang, illetve az egész tél elmúltát jelképezik: *farsangtemetés*, *bögtötemetés* (*halottas játék*, *téltemetés*). A farsanghoz számos *termékenységvarázsló*, illetve *termésvarázsló cselekmények és hiedelmek* kapcsolódnak, ezek részint a köszöntők jókívánságaiban, a dramatikus játékok egyes mozzanataiban nyilvánultak meg, részint bizonyos, elsősorban a kender növekedésével kapcsolatos előírásokban, pl. a farsangi mulatságban nagyokat kell ugrani, hogy nagyra nőjön a kender, a húslevesbe ugyane célból hosszú laskát kell főzni. Sokfelé elterjedt hit szerint húshagyókedden kell a vetnivaló kukoricát lemorzsolni, vagy bizonyos gyümölcsfákat, illetve a szőlő négy sarkán egy-egy tökéet megmetszeni. A farsang legarchaikusabb elemei a hétfalusi csángók *boricatáncában* és a *különféle állatalakoskodásokban* kereshetők. A farsang szokásainak alakulására számos történeti utalásból következtethetünk, hadd utaljunk itt csak Bod Péter Szent Heortokrates és Temesvári Pelbárt Pomerium de tempore c. művére. Világi és egyházi írók, katolikus papok és protestáns prédikátorok egyöntetűen elítélik a farsangi mulatozást, amelyet az ördög ünnepének tartanak. A magyar farsang és az európai népek hagyományai között több párhuzamot ismerünk.

A farsangi bál a naptári év jeles napjaihoz fűződő táncalkalmak közül a legjelentősebb, amelyet a farsang három utolsó napján rendeznek meg. Számos helyen már kövércsütörtökön elkezdődött a tánc, de a legzajosabb a húshagyókeddi volt, amely éjfélig tartott. A farsang valamelyik napján tartották meg a páros és nős bálakat is. Gyakori volt farsangkor a gyermekbál is.

A Magyar Néprajzi Lexikon (Akadémiai Kiadó, Budapest, 1979), valamint Tőkés István Hétköznapiak - ünnepnapok (Kolozsvár, 1991) c. műve alapján összeállította PÁLFFY TAMÁS SZABOLCS, II. éves teol. hallg.

Jelentés az UNOSZ V. kézimunka-tanfolyamáról 1999. január 25-30., Kolozsvár

Ötödik kézimunka-tanfolyamunkat csak decemberben hirdettük meg, így előkészítésére nagyon rövid idő állott rendelkezésünkre, mert a vakációban akartuk megrendezni, s ez az idén sokkal korábban volt, mint az eddigi években. Mindemellett sikerült megfelelő programot összeállítani, és rangos előadókat megnyerni, amint a mellékelt napirendből is látható.

A tanfolyam iránt nagy volt az érdeklődés, habár többen visszamondták az utolsó pillanatban a részvételt, eddigi legnépesebb tanfolyamunk lett, **39-en vettünk részt, ebből 24 vidéki unitárius nő, 15 nőszövetség képviselőjében, 8 kolozsvári nőszövetségünkétől, és 7 vendég, akik a rádióból, újságból értesültek.**

Résztevőink egyházkörönkénti megoszlása a következő:

Kolozs-Torda: 9 személy, ebből Kolozsvár 8, Sinfalva 1.

Maros-Küküllő: 11 személy, ebből Bözöd 3, Jobbágyfalva 1, Magyarsáros 1, Medgyes 1, Nyárádszentlászló 1, Nyárádszentmárton 2, Segesvár 2.

Székelykeresztúr 3 személy, ebből Kissolymos 1, Székelykeresztúr 2.

Székelyudvarhely 3 személy, ebből Csíkszereda 2, Székelyudvarhely 1.

Háromszék-Felsőfehér 6 személy, ebből Brassó 3, Kökös 2, Sepsiszentgyörgy 1.

A résztvevők átlagkora sajnos még most is magas (50 év), de örömmel jelenthetem, hogy az egész időségek mellett megjelentek a „fiatal nyugdíjasok”, a még dolgozó aktív nők és két 19 éves fiatal leány is. Kolozsvári körünk is kibővült két új taggal.

A hallgatók nagyon aktívak voltak, az előadások után kérdéseket tettek fel, a gyakorlati órákat szorgalmasan látogatták, tudásvágyuk kielégíthetetlen volt. A hangulat végig baráti, vidám volt, együtt laktak, együtt dolgoztak és énekeltek, megízlelve a közösségi élet ízeit.

Kérdőíves felmérésünkre válaszoltak, egy-egy kis élménybeszámoló is kikerekedett, ebből ad egy kis ízelítőt a mellékelt kivonat. A kérdőívekre adott válaszok, javaslatok alapján a tanfolyam-zárón megbeszéltük következő tanfolyamunkra vonatkozó elképzeléseinket, itt még újabb javaslatok hangzottak el. Röviden összefoglalva:

Javasolták, hogy az első napon segítsük elő az

ismerkedést, mutatkozzék be mindenki, elmondva, mi az, ami érdekli, mivel foglalkozik, honnan jön.

Általános meglepéssel fogadták a történeti tárgyú előadásokat, mint amelyek elősegítették önazonosság-tudatunk fejlesztését, kiegészítették és helyre tették hézagos ismereteinket. Volt, aki kérte, hogy egészítsük ki egyháztörténeti vonatkozásokkal is.

Helyesnek bizonyult egyes tájegységek történeti és néprajzi bemutatása, ezt folytatnunk kell, de jól fogna mellé egy térkép is.

Tekintettel arra, hogy néprajzi gyűjtéseinkben sok a fehér folt, még sok ismeretlen kincset rejtenek falvainkban a ládafiák, rongyoszsákok, legközelebb minden hallgató hozzon magával valami jellegzetes helyi kézimunkát, ősi mintát, rendezzünk ezekből egy kis kiállítást.

Az előadásokat fel kellene venni kazettára, majd leírni és sokszorosítani, nőszövetségeink nagyon jó hasznát vehetnék, feldolgozhatnák összejöveteleinken.

A fiatalok felvetették, hogy az ifjúságnak is szüksége volna ilyen tanfolyamokra. Körbejárva ezt a kérdést, megállapítottuk, hogy tanfolyamunkon nem csak az előadóktól tanulunk, hanem mindnyájan egymástól is, ezért nem volna jó csak fiatalokból összehozni a tanfolyamot, mert így - vegyesen - könnyebb átadni a tapasztalatokat, ismereteket a nemzedékek között. Viszont jobban kell mozgósítanunk a fiatalokat, hogy eljőjenek tanfolyamainkra.

A vidékiek örvendtek annak, hogy **Sigmond Júlia** szerzett nekik színházjegyet, de kérték, hogy a jövőben hagyjunk szabadidőt, vagy tegyünk be a programba városnézést is.

A program zsúfoltságát többen felvetették, de emellett újabb dolgokat is szeretnének tanulni: szalmafonást, csipkeverést, szabást-varrást, sütést-főzést. A két utóbbit külön tanfolyamon kellene oktatnunk. Az elsőket bevesszük a következő gyakorlati programba.

Mindenki úgy érezte, hogy ezt folytatni kell, azok, akik másodszor-harmadszor vesznek részt, szintén sokat tanultak, és újabb dolgokat is akarnak tanulni. Ha ilyen nagy lesz az érdeklődés továbbra is, gondolkoznunk kell újabb szervezési formákon, esetleg kezdők és haladók részére, tájegységekre, azaz öltéstechnikákra összpontosítva.

Végső soron tanfolyamunkat sikeresnek mondhatjuk. **Ezért köszönet illeti az előadókat, szervezőket, a kolozsvári nőszövetség tagjait.** (Javasolom köszönő levél kiküldését a mellékelt névsorban szereplőknek). **Köszönet illeti az Egyház vezetőségét, hogy ingyen rendelkezésünkre bocsátotta a vendégszobát, a fiúbentlakást, kávéval segítették a jó hangulatot. Köszönet a Belvárosi egyházközségnek és az Unitárius Kollégium vezetőségének, akik befogadtak a tanácssterembe, illetőleg a tanári szobába.**

ORBÁNNÉ FORRAI ERZSÉBET
ZSAKÓ ERZSÉBET tanfolyamvezetők

„Kepehordás után”

Mottó: „A pap az emberek fizetett szolgája. Tartják, hogy a gyermeket megkeresztelje, az ifjú párokat megeskesse, a halottakat eltemesse. Tartják és fizetik, mint a villámhárítót: van, aki védje őket Isten és ember ellen. Szárazság idején a templomba küldik imádkozni, Istennel viaskodni. A szolgabíró úr elé is ő vonul, hogy a községi legelő ügyében tárgyaljon.” (Balázs Ferenc: **A rög alatt. Ember szolgája, Isten embere** című fejezet.)

A kepehordás fogalma még sok egyházközségben ismert, de magát a műveletet, annak hagyományos formájában, már sehol sem gyakorolják.

A „kepe” szó azt az időt eleveníti fel, amikor a díjlevélben megállapított „kalangya”, illetve „kéve” száma szerint a **hívek lelkészük fizetését számlás gabonában adták meg.**

A „kepehordás” ma már csaknem minden egyházközségben pénzben történik. Hivatalos egyházi elnevezése a: „hívek hozzájárulása az egyházközség fenntartásához”. Nagyobb részben ennek a költségvetési tételnek a végösszege adja a saját alapból kifizethető lelkészi fizetést.

A „kepehordásról” idillikus képek élnek az idősebbek emlékezetében.

Ez a művelet, a keblitanács által előre megállapított napon, a hajnalban megszólaló harangszóval kezdődött. Ilyenkor a gazdaemberek szekerekkel elindultak a tarlókra, hogy összeszedjék a kalangyákat. A lelkésznek szánt rakásokat szekérre tették, majd a lelkészi lakás előtt sorakoztak fel, ahol a lelkész, a gondnok, az egyháziak, a presbiterek terített asztallal várták őket. Megkezdődött aztán a kévek összeszámolása, az „asztagrakás” és az érkezők adományainak a „kepekönyvbe” való feljegyzése.

A tiszteletes asszony minden gazdát távozásakor frissen sült kaláccsal és édes pálinkával kínált meg. A tiszteletes úr mindenkinek imádságos jókívánsággal köszönte meg a kepét.

A lelkészi családnak a kepehordás napja ünnepnap volt.

Az asztagot délre „behegyezték”, időközben a „kepeszedőknek” a lelkészi lakás konyháján elkészült az ünnepi ebéd, s a következő vasárnap a tiszteletes úr a templomban kepeköszöntő beszédet mondott. Aztán jött a cséplőgép. Itt azok dolgoz-

tak, akiknek nem volt szántóföldje. Így törlesztették sokan egyházfenntartási kötelezettségüket. Természetesen, akkor sem ment minden olyan simán. A jobb érzésűek a legjobb kévéjüket vitték el a lelkésznek, mások a leggyengébbeket választották ki erre a célra.

Ma is emlegetnek neveket a régi időből, akiknek buzgóságuk dicséretes volt, vagy akik „megjegyeztették magukat” azzal, hogy gyenge kévéket vittek. A lelkészek sem voltak mind egyformák a hivatás gyakorlásában, a hívekkel való együttérzésben, a fizetés iránti igényességben.

Róluk is maradtak fent emlékek, amelyek érzékeltetik jellemvonásaikat. Így volt régen.

Ma az egyházfenntartás rendszere egyházközségenként változó. És változó a lelkészek fizetése is. A pályázathirdető körlevelek, bár azt jelzik, hogy a lelkészek fizetését az Egyházi Képviselő Tanács határozza meg, mégis a valóságban **vannak lelkészek, akik 30, 50, 65, 75, 95%-ban tudják csak felvenni fizetésüket.** Kevés az a gyülekezet, amelyben anyagi biztonságban érezheti magát egy lelkész. Márpedig az anyagi gond lelki vonatkozású következményeket hordoz magában. Milyen lélekkel hirdeti a karácsonyi örömezenetet az a lelkész, akinek még ijesztően sok hátrálékosa van, és az, akit a kepehordók bántó megjegyzésekkel keserítenek meg?

Én, mint az Unitárius Lelkészek Országos Szövetségének elnöke, érdeklődve lelkésztársaim anyagi helyzetéről, leveleket kaptam, amelyekből egy néhányat idézek, a nyilvánosság előtt is, a név és a cím megjelölése nélkül.

Mi nem sztrájkolunk, de engedtesék meg nekünk, hogy legalább panaszkodhassunk.

–**„Fizetésem a mai életviszonyokhoz képest nagyon kevés. A puszta létfenntartáshoz épp elegendő. Szerencsére a feleségem a tanügyben megfelelő fizetést kap.”**

–**„41 év alatt kicsi egyházközségben, kicsi fizetéssel szolgáltam.”**

–**„A feleségem 200 000 lejjel többet keres havonként mint én.”**

–**„Kényszerítve érzem magam a fizetésem fizikai munkával való pótlására.”**

–**„Ha megkapnánk a teljes fizetést, egy öttagú család fenntartásához az sem volna elég.”**

–**„A lelkésznel jobban senki sincs kiszolgáltatva, lefelé és felfelé.”**

Ízelítőül csak ennyit a panaszokból.

Talán mindannyian egyetértünk azzal a lelkésszel, aki közel 50 éve szolgál egy tekintélyes egyházközségben, és a „Vallomás magunkról” című könyvben ezeket írja: **„Az anyagi gondjainkon kellene segíteni, hogy a lelkész teljes**

emberként tudjon szolgálni vállalt hivatásában. Az anyagi függőség lelki elnyomást eredményez, mely a lelkészt megalázza és akadályozza, hogy eredményes és hatékony munkát végezzen."

„Kepehordás utáni” gondolataink nem merülnek ki csupán a panaszkodásokkal. Mindannyiunknak van derék, áldozatkész, kötelességtudó, lelkészet megbecsülő híve. Rájuk tekintünk, bennük reménykedünk Isten után, és feléjük száll az Unitárius Közlöny Lelkeszi oldaláról a köszönet, a tisztelet, a megbecsülés szava, a „kepeköszöntés”.

Köszönetünket tolmácsolom mindazoknak, akik jó szívvel, megjegyzések és kellemetlen utóhangok nélkül 1998-ban is eleget tettek egyházfenntartási kötelességüknek. Köszönetet mondunk azoknak is, akik egy-egy nemes gesztussal, a lelkészi család iránti jóindulatukkal „megszorozták” a lelkészi fizetést.

Hálásan zárjuk szívünkbe jóságuk, áldozatkészségük, figyelmességük minden megnyilvánulását. Isten után ők adnak erőt nekünk „Isten igájában”, népünk szolgálatában megállni és továbbmenni.

Végezetül a következő gondolatokkal szeretném kifejezni reményemet és egyben kívánságomat is. Egyetemes egyházi közösségünknek, a megváltozott életkörülményeknek megfelelően, változtatnia kell a lelkészi javadalmazásokon. Ez elősegíti a szeretetteljes szolgálatot, miáltal szívből jövő kepeköszönő beszédeket tudunk mondani, a híveink kezéből elvett - munkánkat értékelő - hozzájárulásaiért.

Isten áldása legyen lelkészi munkánkon, Isten áldása legyen szeretett híveink életén.

JAKAB DÉNES, a Lelkészsövetség elnöke

Róma, avagy minden út Rómába vezet-e?

Hogy minden út oda vezet, azt nem állíthatom, de azt igen, hogy egy biztosan oda vezet.

Az oly sokat szidott vagy dicsért TV-ből sok információ megragadja, avagy eltaszítja az embert. Én is, még régebbi tévészeteim során, hallottam arról, hogy él egy Chiara Lubich nevű hölgy, aki egy bizonyos Focolare nevű mozgalom elindítója. Ismereteim itt megrekedtek, ahhoz hogy az elmúlt év végén többet megtudjak erről a mozgalomról, sőt részt vegyek az egyik konferenciáján.

Hogy hogyan kerültem kapcsolatba ezzel a mozgalommal?

Megismertem a székelykeresztúri plébánost, aki tagja (focolarin) ennek a mozgalomnak (lelkiségnek – ahogy még nevezik), és megkérdezte, nem mennék-e el a kispapoknak megszervezett decemberi konferenciára. Én pedig örömmel mondtam igent.

A mozgalom a II. világháború ideje alatt indult útjára (1943-ban, Trentóban), a már említett Chiara Lubich kezdeményezésére. Ma már négymillió tagja van több mint 180 országban. Úgy indult, mint katolikus világi kezdeményezés, de 1968-tól bekapcsolódtak a lelkészek is. Ez egy szeretetmozgalom, melynek fő célja a szeretet megélése. A mozgalom katolikus kezdeményezés, de nyitottak más vallások felé is, így négy ortodox, három református (romániai) kollega mellett nekem is megadatott a lehetőség, hogy részt vegyek ezen a konferencián. Némi gondot okozott, hogy az indulás időpontja éppen karácsony másodnapjára esett, és nekem ekkor még legációban kellett lennem. Hála Istennek a homoródszentpáli lelkész és a gyülekezet hozzájárult ahhoz, hogy karácsony másodnapján távozhassak a gyülekezetből. Ezúton is meg szeretném köszönni szívességüket. Így indultam még huszonhárom kispappal Róma fele, Nagy József katolikus teológiai tanár vezetésével. Már az elindulás kalarújos volt, de mindnyájan bíztunk

Istenben. December 27-én este 10 órakor már megláttuk Rómát, és még éjjel előtt szálláshelyünkön voltunk. Mielőtt még szétoszlott volna a csapat, a tanár úr elmondta, hogy másnap látogatást teszünk Rómában. Nagyon vártam, hogy a nagy nap elérkezzen. A várva várt nap elérkezett. Az első lát-nivaló a Callixtus katakombák voltak – 20 méterrel a föld alatt 14 hektáron terül el; ezután megnéztük a Szent Pál bazilikát, majd a Szent Péter bazilika következett. A Colosseumot is meg szeretttük volna nézni, ám a rendőrök elterelték a forgalmat, és mire újra a jó útra kerültünk már nem volt időnk. Így Róma-látogatásunk utolsó tárgyát a Lateráni bazilika képezte.

Mi, protestánsok is tartottunk egy reggeli áhítatot, amely négy nyelven történt. Tagjai: egy németországi lutheránus/református, egy angliai metodista, két svédországi lutheránus, három erdélyi református és jómagam – unitárius.

Csoportunk felekezeti szempontból a legszínesebb volt: katolikus, ortodox, református, unitárius. Már az úton szó volt róla, hogy ha minden igaz, akkor fogad a pápa – és igaz volt: szerdán délelőtt fogadta a konferencián résztvevőket a Castel Gandolfo-i pápai palota udvarán.

A konferencián töltött három és fél nap alatt kellemes hangulat uralkodott. Az örömmel és a szomorúságnak egyaránt megvoltak az alkalmai. Öröm volt látni, hallani egyes tettek nagyszerű eredményét; és szomorú volt hallani az emberi kegyetlenségről, látni a természeti csapások okozta veszteségeket. De mégis éreztük, hogy valami láthatatlan, tapinthatatlan fonál összeköt – ez nem más, mint a szeretet. Lehetőség nyílt megismerni más földrésről érkezett teológiai hallgatók örömeit, gondjait, elképzeléseit eljövendő lelkészi hivatásuk megélésében – sokszor kézzel-lábbal magyarázva, de egymást megismertük. Ez a konferencia is igazolta azt, hogy Isten országa építésén csak együtt, közösen munkálkodhatunk; egymást elfogadva, abban a hitben, amelyet ő vall, mert mindannyiunknak egy, közös célunk van: Isten imádása, és a szeretet megélése.

SZOMBATFALVI JÓZSEF III. éves teol. hallg.

IFJÚSÁGI OLDAL

KEDVES OLVASÓK!

Évkezdő jelentkezésünkkel köszöntjük ifjúságunkat és idősebb olvasóinkat.

Jelen lapszám ifjúsági rovatában összefoglaló közlemény olvasható ez évi első központi rendezvényünkről, lapszemlézzük a múlt év végén szép számban megjelent egyleti újságszámokat, közöljük volt alelnökünk régmúlt idők konferenciás élményeit felelevenítő háromsorosát, de mindezek előtt felvázoljuk az Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet (ODFIE) folyó évben sorra kerülő országos méretű rendezvényeinek naptárrendjét, személyes és egyleti terveitek időbeni összehangolása céljából, ugyanakkor a tavalyi átlagnál érdemlegebb részvételek reményében. Tehát kezdjük:

1. **Ifjúsági Egyletvezetők Egyházköri Találkozója**, II. kiírás, időpont: március 26 – április 11. között, három helyszínen. A helyi egyletvezetők kölcsönös tapasztalatcseréjét és gyakorlati képzését célzó szakmai fórumokra egyletenként a választott előjáróság részvételét várjuk. A helyszínekről, a lefolyási menetrendről és egyéb tudnivalókról körlevélben értesítünk.

2. **Magyar Unitárius Gyermekek- és Ifjúsági Szórványtábor**, VI. kiírás, július 5-13., Homoródszentmárton

3. **III. ODFIE Vezetőképző**, július 14-18., Homoródszentmárton

4. **Népi Mesterségek Tábora**, II. kiírás, július 23 – augusztus 5., Homoródalmás és Homoródszentpéter

A kihalóban levő hagyományos kézműves mesterségek bemutatását és felelevenítését célzó tábor tavalyi, sorozatkezdő kiírásának sikere alapján az idén az erdélyi fiatalok számára is hangsúlyosabban hirdetjük meg a részvételi lehetőséget. A táborozó fiúk betekintést nyerhetnek a kötélverő, bútorfestő, kovács, mészégető, fafaragó, kosárfonó, pásztor, molnár mesterségek alapfogásaiba, a lányok asszony munkákkal ismerkedhetnek, mint pl. szövés-fonás, ingvarrás, kendermunkák, meszelés, főzés, kenyérsütés stb. Az egyes tanfolyamok vezetői olyan helybeli mesterek lesznek, akiknek az illető mesterség vagy napi foglalkozásuk, vagy felújítható szakmájuk.

A foglalkozásokat szakmai és helyismereti előadások, környékbeli kirándulások (lövétei vízimalom és ványoló, na meg a homoródalmási

cseppkőbarlang, illetve a homoródszentpáli halastó), valamint táncház, tábortűz melletti népdaltanulás és színjátszás egészítik ki. A szállás- és étkeztetési díj *nyugatiaknak* napi 8 USD + a szakmai szervezési költségek (választott mesterségenként 50-100 USD), míg az erdélyi fiatalok nagyságrendekkel kisebb részvételi díja a kilátásban lévő alapítványi támogatások függvényében a későbbiekben pontosul. Részletek iránt érdeklődni és részvételre jelentkezni – a választandó mestersegek megjelölésével – május végéig lehet az ODFIE-székhely címén (témagazda: Szabó László).

5. **Dávid Ferenc Ifjúsági Egyletek III. Színjátszó-Találkozója**, augusztus 6-8., Siménfalva

6. **Észak-amerikai unitárius-univerzalista ifjúsági körút**, augusztus 10-24. (Az épülő amerikai-erdélyi ifjúsági kapcsolatok további megnyilvánulása a 30-40 főre tervezett tengerentúli ifjúsági csoport erdélyi látogatása.)

7. **„Unitáriusok világtalálkozója”**, augusztus 14., Szejkefürdő. A székelyudvarhelyi I-es számú unitárius egyházközség első ízben vállalta fel e nagyméretű találkozó összehívását, amelynek szervezése kapcsán az ODFIE is felajánlotta a segítségét. Helyi egyleteinktől a lehetőségek szerint küldötteket várunk, a további tudnivalókról tájékoztatunk majd.

8. **XXIII. Erdélyi Unitárius Ifjúsági Konferencia és az ODFIE 1999. évi küldöttgyűlése**, augusztus 19-22., Székelyderzs.

9. **II. ODFIE Egyház- és Nemzettörténelmi Vetélkedő országos döntője**, november 5.

10. **Dávid Ferenc Ifjúsági Emlékszárándoklat** (második alkalom), november 6., Déva

A fenti rendezvény naptárunkat egyetlen felhívással egészítenénk ki. Az egyetemi és főiskolai tanév első félévi vizsgaidőszakát követően, március 4-től folytatja működését a **kolozsvári unitárius egyetemista kör**, egyleti jellegű keretet és tevékenységet kínálva a Kolozsváron tanuló unitárius és eszméinkkel rokonszenvező más vallású diákoknak. Azért, hogy senki ne maradjon ki belőle, akit esetleg érdekelne, segítségeteket kérjük: hívjátok fel a falutokból/városotokból származó és Kolozsváron tanuló egyetemista ismerőseitek figyelmét arra, hogy lehetőségük van otthonukon kívül a „kincses városban” is folytatni, vagy éppen séggel elkezdni az egyletekezést. A szóban forgó kör rendszeres összejöveteleit csütörtökön 20 órától tartja a Belvárosi Unitárius Egyházközség Brassai Sámuel utca 6 szám alatti tanácstermében.

Összeállították: az ODFIE rovatvezetői

II. ODFIE SZAVALÓ- ÉS NÉPDALVERSENY

Az erdélyi unitárius ifjúság és más felekezeti szabadelvű vallásos fiatalok keretszervezeteként működő Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet (ODFIE) 1999. január 29-30-án rendezte meg Szavaló- és Népdalversenye második kiírásának országos döntőjét. A segesvári Unitárius Egyházközség templomában lezajlott vetélkedőn a helyi szakaszok nyerteseiként ötven ifjú mérte össze versmondó, illetve népdaléneklő képességét. A huszonhét egyházközségi egyletet képviselő versenyzők előadása a Bíráló Bizottság véleménye szerint szakmailag színvonalasnak, és a tavalyi alkalomhoz viszonyítva fejlődőnek bizonyult.

A rendezvény lefolyását a versenyzők fellépése mellett gazdagítónan egészítették ki a következő előadások: Szász Ferenc brassói unitárius lelkész-költő: Isten a versben, Bencze Mihály brassói matematikus-költő: Költészet és matematika, Farkas Miklós segesvári számtantanár: Segesvár fontosabb tudni- és látnivalói, a magyarországi Kátai Zoltán régizene előadóestje, a brassói Márk Attila hangszalag-bemutató gitárestje, valamint a segesvári Kikerics néptáncsoport bemutatója és a segesvári Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet verselés mősora.

A szavalóverseny győztesei a szentegyházi Opra Levente és a kolozsvári Rácz Norbert holtversenyben, második díjas a szentegyházi Gotthárd Izabella, míg a harmadik helyre a székelykeresztúri László Csilla került. A népdalverseny nemenkénti elbírálása a következő eredményeket szülte: lányoknál első helyezett a homoródalmási Sorbán Enikő, második díjasok Iszlay Borbála Medgyesről és Szabó Anna Kolozsvárról, harmadik helyezettek Kádár Beáta (Kolozsvár), Moldován Emese (Marosvásárhely) és Pitó Hajnal (Segesvár); a fiúknál a nyertes Nagy Szilárd Homoródalmásról, második helyezett a szentgericei Tökés Tibor, harmadik díjas Ambrus Lóránd Küküllődombórol.

A rendezvény sikere mindenképpen hagyományerősítőnek bizonyult, és értékapoló közművelődési szerepvállalásunk folytatására kötelez. A verseny kivitelezését biztosító támogatásokat ezúton is megköszönjük.

Az ODFIE Elnöksége

EGYLETI LAPSZEMLE

Egyletenként sajátos karácsonyi hangulat, körkérdések és önvallomások, élménybeszámolók és egyéb ötletes cikkek - mindezek annak a néhány helyi egyletlap karácsonyi számának a jellemzői, amelyekből a következőkben megpróbálom ízelítőt nyújtani.

Az első jó hír maga a **Gólyahír** - újságcímként, ami a homoródszentpáli Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet felzárkózását jelzi a saját újságot megjelentető eddigi hét egylethez. „Így kezdődött...” - mutatkoznak be néhány sorban, feltárva benne az egylet eddigi működését, és megmutatva, hogy igenis lehet komolyan venni a dolgokat: a II. ODFIE Színjátszó-találkozóval való részvételt követően és a dévai Dávid Ferenc Ifjúsági Emlékarándoklatról hazatérve, otthon az újságszerkesztés mellett rendszeresen folyik a színdarabozás, az egyleti esték egyre gyakoribbak, voltak már együtt „mikulásjárás” a faluban - nem kis örömet szerezve a megajándékozott gyermekeknek -, fogadták körükben a Választmány egyletlátogató körúton levő tagjait, a karácsonyestét együtt töltötték, vendégül látva az ünnepi legátust is, másodnapján színdarabot mutattak be és bált szerveztek, amelynek bevételéből - ingó-folyó értékekbe történő befektetés helyett - az egyházközségnek szánt adományozásra is jutott. Terveik között szerepel, többek között: mősoros teaestek szervezése, előadások bemutatása egyházi és nemzeti ünnepeink alkalmával, kopjafák állítása a kommunista rendszer által üldözött lelkészek, a világháborús áldozatok és veteránok, valamint a falu régi tanítóinak emlékére, a helybeli falumúzeum rendbetétele, az egylettagok születésnapjának rendszeres megtartása, az egyleti újság tavaszi, nyári, illetve őszi számának megjelentetése és egyebek, az ODFIE sora következő rendezvényein történő részvételi szándékról nem is beszélve. „...rengeteg dolgot lehetne, kellene, és szeretnénk tenni - és mi bízunk benne, hogy lesz rá lehetőségünk, kedvünk és energiánk” - írja Forrai Csilla, a lap felelős szerkesztője. Kedves szentpáli ifjak, mi kívánjuk nektek, hogy legyen!

A **Tükör** karácsonyi lapszáma már a kilences számot jelzi, nemhiába, hisz egyletszinten a marosvásárhelyiek az elsők között vállalták az újságszerkesztés nem könnyű feladatát... Az első oldalon Berki Tímea *Reménységünk éjszakáján...* címmel vall az ünnep hangulatáról, az új év várásával felé tekintve. Érdekes cikket olvashatunk különböző népek jellegzetes karácsonyi szokásairól, amibe ha beleolvastok, megtudhatjátok például, hogy

Olaszországban a jóságos Befana varázskisasszony seprűn repül be a házba ajándékaival, de a rossz gyerekeknek csak széndarabokat hoz... Egyleti eseménynaptár szeptembertől-decemberig (érdemes átfutni!) és két beszámoló igazolja, hogy a vásárhelyiek az ODFIE Egyház- és Nemzettörténelmi Vetélkedőjének országos döntőjén és az azt követő dévai emlékzarándoklaton egyaránt képviselve voltak. Ugyancsak beszámolónak nevezhető az a cikk is, amely az egyletesek „Szentháromság”-i kiszállásáról szól. Kecskés Csaba segédlelkész *Unitáriusnak lenni Erdélyben* című beszéde olvasható a lapban, hozzáfűzve, hogy a helybeli egylet szóban forgó népszerű „mentora” amerikai egyesült államokbeli élményeiről képes beszámolót is tartott az egyik „ifis” összejövetele. Új rovat indult „A vallásokról...”, amivel Kecskés Noémi a világvallások ismertetését tűzte ki célul. A lapban még olvashatunk diákjogokról, ott van az elmaradhatatlan keresztretjvény és a híres énekszám-talista, ahol épp a *Kell még egy szó* kezdetű dal áll vezető helyen.

A székelykeresztúriak **Szítakötője** már az első oldalon megmagyarázza, hogy valóban betartotta ígéretét, mivel a hébe-hóba gyakoriságú megjelenéssel tervezett lap második számaként most éppen hóban látott napvilágot, mindenekelőtt a szeretet ünnepét hozva körkérdésekkel az olvasók közelébe. (A karácsony jelentését körvonalazó válaszok hitelességét növeli az a tény, miszerint az egylettagok vasárnaponként foglalkoznak a helybeli árvaház lakóival.) Ezután az egylettagok két teljes oldalon arról vallanak, hogy mit jelent számukra az egylet. Van, aki kapcsolódni jár az összejövetelekre, van, aki a játékok miatt - az egylet „lehetőségek sorozata...”, de minden válaszban érződik, hogy a rendszeres szombati találkozások teszik teljesebbé mindennapjaikat. Az ODFIE őszi rendezvényein történt részvétel kapcsán írt beszámolók mellett találjuk a fiatalfalvi egylet fogadásáról szólót, másfelől pedig szemtanútól olvashatjuk, mi is történt a vargyasi egylettalálkozón.

„Üres, szeretetlenség világunkban kedves állomás a karácsony” – fogalmazza meg karácsonyi üzenetként a sepsiszentgyörgyi **Kapocs** vezércikkíró szerkesztője (S. K.). *Az Egy hét Jánosfalván* sajátos beszámolót képez: az egylet néhány tagja Homoródjánosfalvára látogatott, az ott nyári szolgálatot végző Koppándi Zoltán teológiai hallgató meghívására, azzal a rejtett céllal, hogy közreműködjenek a helybeli egylet kialakulásában. „Azt hiszem, életem legszebb emlékei fűződnek ehhez a táborhoz...” – hadd tegyem hozzá: az egyleti élet beindítási kísérlete remélhetőleg a helybeli

fiatalokban is maradandó nyomot hagy. „Bárhol is legyen, mi ott leszünk!” - ígéri az ifjúsági konferenciáról szóló beszámolójukban a cikket igen csak érdekes névvel aláírók, a „Hetén mint a gonoszak”, másfelől pedig az egylet saját szerzeményű színdarabjának, a „Döbbenet”-nek sorsát kísérik végig a megírási nehézségektől a magyarsárosi találkozón történt bemutatásig. Továbblapozva, olvashattok arról is, hogy milyen próbálkozások által avatják egylettagokká az újonnan konfirmáltakat. A *Csalogatóban* benne van az egylet sajátos hangulata, mindaz, amit, és ahogyan nyújtani szeretne az ő közösségük az „egyházi kötőfékből” kiszabadult újoncoknak. A *Kikíváncozott* című vallomás szerzője (egy bizonyos Én) a fiatalok sajátos helyzetéről osztja meg gondolatait, ezt követi a halottak napjáról szóló írás. A lapban természetesen folytatódik a hagyományos „Feladvány-játék”, a saját szerkesztésű keresztretjvény, „Kapocs bácsi” levelesládájából pedig egy nyílt levél formájában megfogalmazott véleménykifejtést húztak elő.

Tovább folytatva a sort, a felsőrákosiak **Araszolató Százlábújához** érünk. A karácsonyi emlékek itt is az első oldalon jelentkeznek, Pál Tünde cikke gyermekkori élmények körébe vezeti vissza az ünnepet, egyleti ízűvé varázsolva azt: „Gyerekes ujjongással szorongattam az *Araszolató százlábút*, éreztem, senki nem érti, mi ebben a csoda. Pedig csoda volt. Az *Araszolató százlábú* két nap alatt készült el, álmatlan éjszakák, hosszú biciklizések a havazásban, átázott kabát, feszült várakozás eredményeképpen.” Külön oldal van szentelve a szerelem kérdéskörének, Fehérvári Rebeka *Nem versek a szerelemhez* és *Naplójegyzetek I-II.* című egyéni hangvételi írásaival megközelítve. Aki „mély” dolgok után is áhítózik, az nyugodtan nézzen bele Pál Mózesnek az Egyiptomi halottaskönyvről szóló ismertetésébe, de akár Lucian Blaga-gondolatokat, sőt egy - Lázár Anikó által fordított - Blaga verset, továbbá egy különleges (Jim Morrisonnal „tűzdelt”) cikket is találhat az újság „mélyében”. *Babonákról általában*, valamint Felsőrákos monográfiája bemutatásának a harmadik részével merítődik ki a cikkek, illetve rovatok sorozata, az utolsó négy oldalon pedig egy kissé megkésett, de annál részletesebb (és mintaként tekinthető!) egyleti eseménynaptár olvasható az 1998. év húsvétjától karácsonyig terjedően.

Végül nézzünk bele az **Ablak** negyedik, karácsonyi számába is, amely az olthévízi egyletesek íráskészségét tükrözi. Soós Tibor „ünnepi gondolatmentését” a címlap néhány verse előzi meg, áldott ünnepet kívánva mindenkinek. Az *ember nagysága* című,

románból fordított, valamint *A tudakozót kérem*, ismeretlen szerzőtől közölt válaszkereső cikkek mellett érdekes lenne megpróbálni, hogy ki ismer magára Fekete Tünde *A tervezés szükségessége* című írásának hőisében. Főleg azoknak ajánlja Szász Lehel *A dzsungel könyvét*, akik elszalasztották a rajzfilmváltozatot; a könyvismertetés után pedig két hasonlóan figyelemre méltó cikk következik: az első egy ötletbazar, amely segítségével különböző díszeket és ajándékokat lehet készíteni a mindenkori karácsonyra, a második pedig, mivel a tél még tart, különösképpen megszívlelendő: az *Éhes barátaink - avagy tévhitek az állatvilágról* című állatbarát-írás. Egy teljesen új műfaji megnyilvánulás zárja a lapot, címe: „Los Disnos Napbukta”, besorolása szerint „telenovella”, és az első három jelenete készült el egyelőre. Főbb szereplőit nem említem, hadd olvassátok el ti is. Az újságot ötletes grafikák és képek teszik érdekesebbé, ami több egyletlapról is elmondható. Összegzésképpen: A fentiekben ismertetett lapszámok nagyszerű bizonyosságát képezik az illető egyletekben zajló munkának, ugyanakkor létük rendkívül kedvező hatást gyakorol az általános működésre, de valamennyire kihat az egész helyi közösség életére is. Tehát: több mint érdemes egyletlapot írni! – ezzel hívjuk fel a figyelmet az újságszerkesztés sok örömet és hasznot hozó munkájára. Szükség esetén az ODFIE Elnöksége szakmai kérdésekben bővebb felvilágosítással és szerkesztői segítséggel szolgál.

SOLYMOSI ZSOLT ODFIE-alelnök

Czire Alpár

HALOTTASSZEKÉR

(Homoródalmáson)

Három éjjel felfeküdtem a gyászkozsira.
Szél játszott arcom gyermekszínével.
Azt hittem, magamra le/1/hetek végre.

Bármiféle írást, telefonhívást, távmásolást vagy elektronikus postázást a változatlan irodai címekre várjuk:

Székhely:

3400 Kolozsvár/Cluj, 1989 December 21. u. 9

tel./fax: 064-193236, 064-195927

elektronikus postafiók: odfieszl@proteo.soroscj.ro

Kapcsolatember: Szabó László elnök.

Iroda:

4000 Sepsiszentgyörgy/Sfântu Gheorghe

Kós Károly u. 2;

tel./fax: 067-351470, tel.: 067-313813;

elektronikus postafiók: david@odfie.sbnnet.ro;

Kapcsolatember: Gyerő Dávid főtitkár.

Egyházközségeink élelmiszer segélyadományai a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet hallgatói és a kolozsvári Unitárius Kollégium diákjai számára:

Aranyosrákos: vetemény 513 kg, káposzta 138 kg, hagyma 115 kg, krumpli 100 kg.

Kövend: vetemény 85 kg, hagyma 50 kg, káposzta 50 kg, krumpli 53 kg, cékla 17 kg, karalábé 7 kg.

Sinfalva: vetemény 167 kg, hagyma 194 kg, paszuly 13 kg, cékla 27 kg, káposzta 32 kg, krumpli 72 kg.

Várfalva: vetemény 172 kg, hagyma 77 kg, krumpli 90 kg, káposzta 30 kg.

Méskő: vetemény 85 kg, hagyma 47 kg, káposzta 60 kg, krumpli 42 kg, fokhagyma 1 kg, liszt 4 kg.

Kolozs: vetemény 70 kg, káposzta 77 kg, paszuly 8 kg, krumpli 22 kg, hagyma 3 kg, liszt 3 kg.

Magyarszovát: krumpli 120 kg, paszuly 16 kg, fehér liszt 15 kg, káposzta 20 kg, murek 25 kg, hagyma 20 kg.

Adományozó híveinknek köszönetünket nyilvánítjuk!

TUDÓSÍTÁSOK, HÍREK

Az **Egyházi Képviselő Tanács** december 3-án tartotta IV. évnegyedi rendes ülését, amelyen nevelési, missziói és gazdasági kérdéseket tárgyaltak meg.

Január 1-én Ft. **dr. Szabó Árpád** püspök újévi fogadást adott a püspöki lakásban. Beszédében összefoglalta egyházunk szolgálatának múlt évi eredményeit, és vázolta az új esztendőre mutató tennivalókat. **Balogh Ferenc** főgondnok válaszolt az elhangzott beszédre.

Kibővített **elnökségi munkaértekezletet** tartottak január 14-én Kolozsváron.

A **teológiai hallgatók** a karácsonyi ünnepek alkalmával legációk szolgálatát végezték az egyházközségekben. Legátust fogadó egyházközségeinknek, a lelkészi családoknak és híveinknek köszönetünket nyilvánítjuk, hogy anyagiilag és erkölcsileg is támogatják a lelkészképzést.

A **Protestáns Teológiai Intézetben** az 1998 - 1999. tanév első félévi vizsgáit január 4 - 30. között tartották.

A **hiterősítő Csendes napi előadások** február 2-3. napjain voltak. A következő meghívottak tartottak hallgatóinknak előadásokat: **dr. Szabó Árpád** püspök: *A fegyelem fontossága a lelkészi szolgálatra való felkészülésben*, **Keresztes Sándor** homoródszentpáli lelkész: *Elvárásaink a teológiai hallgató általános magatartását és legációk szolgálatát illetően*, **Ferenczi Enikő** lelkész - vallástanár: *A csoportos lelkigondozás módszere, mint a lelki nevelés egyik formája*. A közös előadást **Adorjáni Dezső** bukaresti evangélikus lelkész tartotta: *Etnikai konfliktusok kezelése* címen. Bibliamagyarzatokat tartottak: **Keresztes Sándor**, **Kovács István** és **Ferenczi Enikő**. A közös áhítatot bibliamagyarazattal **dr. Szabó Árpád** püspök tartotta, amelyet közös szeretetvendégség követett.

Fekete Leventéné, sz. Durugy Judit január 12-én sikeres énekvezérképesítő vizsgát tett.

Unitárius iskoláinkban a tanulmányi év első féléve január 22-én

fejeződött be. A második félév február 8-án kezdődött meg.

Január 25-29. között eredményes **gazdasági - vezetői tanfolyamot** tartottak lelkészeink részére Árkoson. A tanfolyamon részt vett dr. Szabó Árpád püspök is.

Az erdélyi magyar egyházak püspökei december 22-én Budapesten találkoztak **Orbán Viktor** magyar miniszterelnökkel. A miniszterelnök a találkozó alkalmából kifejezésre juttatta, hogy kormánya a jövőben nagyobb támogatást biztosít az erdélyi magyar egyházaknak.

Dr. Szabó Árpád püspök és felesége - Szépfalusi István evangélikus lelkész meghívására - december 10-17. között látogatást tettek Ausztriában. A látogatás során a Főtisztelendő püspök úr istentiszteleti szolgálatot végzett Grazban, valamint beszédet mondott a bécsi magyar közösség találkozásánál.

A **Dávid Ferenc Egylet** december 13-án tartotta felolvasó ülését, amelyen **Kelemen Miklós** magyarországi unitárius lelkész tartott előadást: *Bogáti Fazakas Miklós és az unitárius zsoltafordítás* címen. Január 17-én **Molnár B. Lehel** levéltáros: *Emlékezés Kőváry Lászlóra, születésének 180. évfordulóján* című előadása hangzott el. A felolvasó üléseket zeneszámok és szavatelések tették teljesebbé.

Február 16-án **dr. Szabó Árpád** püspök, **Balogh Ferenc** főgondnok, **dr. Rezi Elek** főjegyző, **Andrási György** és **Mikó Lőrinc** előadótanácsosok az egyházi központban egyházunkat és a magyarországi unitárius egyházat érintő időszéri kérdésekről tanácskoztak **Semlyén Zsolt** magyarországi államtitkárral.

Pap László bágyoni lelkész meghívás alapján február 1-től áthelyezést nyert a nagyvárad - bihari egyházközségbe. **Rüs F. Tibor** tordatúri lelkész választás alapján a kolozsvár - monostori egyházközségbe kapott kinevezést.

Újonnan kinevezett lelkészeinknek eredményes munkát kívánunk!

Boda József nagyvárad - bihari lelkész november 30-án, 45 évi szolgálat után, **Kecskés Lajos** szabédi lelkész december 31-én 40 évi szolgálat után, valamint **Kecskés Lajosné, sz. Nyitrai Gyöngyvér** szabédi énekvezér szintén december 31-én nyugalomba vonult.

Nyugalomba vonult lelkész és énekvezér afiainak hűséges egyház- és népszolgálatukért köszönetünket nyilvánítjuk, további életükre a jó Isten áldását kérjük.

HALOTTAINK

Dr. Cseke Péter nyugalmazott belgyógyász-főorvos, egyházunk főtanácsának és képviselőtanácsának volt tagja, november 13-án Érden (Magyarország) elhunyt. Temetési szertartása Kolozsváron volt, egyházunk díszterméből, december 11-én. A lelkészi szolgálatot **Benedek Sándor** kolozsvár-irizi lelkész végezte. Egyetemes egyházunk nevében **dr. Szabó Árpád** püspök búcsúztatta, majd a *történelmi egyházak püspökei*, az *Erdélyi Múzeum-Egyesület* és az *EMKE* elnökei méltatták gyógyító szolgálatát.

Bajor János nyugalmazott lelkész november 17-én Debrecenben elhunyt. Temetése november 25-én volt, amelyen a szolgálatot **Orbókné Szent-Iványi Ilona** főjegyző és **Kászoni József** lelkész végezték.

Emlékük legyen áldott!

HIBAKIGAZÍTÁS

A „Mészkon is volt unitárius iskola” című írás utolsó versidézete nem Áprily Lajostól, hanem Létay Lajostól származik. A cikk szerzőjétől, Török Lenkétől, elnézést kérünk.

Unitárius Közlöny
A Keresztény Magvető
melléklete.

Szerkesztő bizottság:
dr. Rezi Elek főszerkesztő,
Kovács Sándor szerkesztő.
Olvasszerkesztő:
Kürti Miklós.
Kivitelezés: Kriza János.

Készült a TIPOHOLDING
nyomdájában.